

NIK o działaniach GIIF

Generalny Inspektor Informacji Finansowej zmniejszył liczbę kontroli w instytucjach zobowiązanych do rejestrowania podejrzanych transakcji. Nie zweryfikował też ponad 4,5 mln niekompletnych lub zawierających błędy informacji o operacjach przekraczających 15 tys. EUR. Zaniedbania te niosą ryzyko osłabienia prewencyjnej funkcji GIIF i mogą prowadzić do nieszczelności systemu przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.

W Polsce organami administracji rządowej właściwymi w sprawach przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu są Minister Finansów oraz podległy mu Generalny Inspektor Informacji Finansowej. Ten ostatni m.in. gromadzi, przetwarza i analizuje informacje uzyskane od instytucji obowiązanych i jednostek współpracujących oraz bada przebieg transakcji, które mogą mieć związek z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu.

Kontrolerzy ustalili, że na podstawie informacji pozyskanych przez GIIF z instytucji obowiązanych wszczęto prawie 3,5 tys. postępowań analitycznych (dotyczyły głównie gier losowych i zakładów wzajemnych, a także obrotu złomem, paliwami płynnymi, narkotykami i nieruchomościami). W 31 przypadkach postępowania te miały związek z przeciwdziałaniem finansowaniu terroryzmu (z czego 22 informacje dotyczyły transakcji przeprowadzonych przez osoby pochodzące z krajów podejrzanych o terroryzm). O rezultatach ww. postępowań GIIF powiadomił ABW, a do prokuratury przekazał 514 zawiadomień o podejrzeniu prania pieniędzy, z czego 66 zakończyło się aktem oskarżenia skierowanym do sądu. Wartość transakcji podejrzanych wskazanych w zawiadomieniach przekroczyła 5 mld zł. W ramach działań uniemożliwiających pranie pieniędzy GIIF blokował także rachunki, na których dokonywano podejrzanych operacji (na kwotę ok. 81 mln zł).

NIK w trakcie kontroli dopatrzyła się także nieprawidłowości i uchybień. GIIF uzyskał od instytucji obowiązanych ponad 88 mln informacji o transakcjach ponadprogowych (transakcje powyżej 15 tys. euro). Prawie 11 mln z tych informacji było niekompletne lub zawierało błędne dane. Najczęściej błędy w informacjach dotyczyły pominięcia numeru lub serii dokumentu, na podstawie którego stwierdzono tożsamość osoby wydającej dyspozycję, pominięcia numeru rachunku beneficjenta lub

rachunku źródłowego, nazwy beneficjenta, wpisaniu danych w niewłaściwej rubryce. GIIF nie wyjaśnił z tej liczby aż 4,75 mln wadliwych informacji o transakcjach ponadprogowych, tym samym w tych przypadkach nie dysponował wiedzą, czy niewyjaśnione błędne informacje nie dotyczyły działań związanych z praniem pieniędzy lub finansowaniem terroryzmu.

✘ Kontrolerzy negatywnie ocenili także niedostosowanie sposobu rejestrowania i przekazywania GIIF wymaganych informacji do wymogów znowelizowanej ustawy o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych (nowelizacja weszła w życie 22 października 2009 r.). Minister Finansów do dnia 8 października 2010 r. miał czas na wydanie aktu wykonawczego do tej ustawy tzw. rozporządzenia rejestrowego, którego projekt przygotowywał m.in. GIIF. Wzmiankowane rozporządzenie miało rozszerzyć katalog instytucji obowiązanych m.in. o przedsiębiorców przyjmujących płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej 15 tys. euro, wszystkie instytucje finansowe i kredytowe oraz stowarzyszenia posiadające osobowość prawną. W efekcie ww. podmioty do czasu wejścia w życie nowych przepisów nie są zobowiązane do rejestracji transakcji ponadprogowych i przekazywania GIIF informacji o nich. (Projekt nowego rozporządzenia rejestrowego został przesłany do uzgodnień wewnątrz resortowych dopiero pod koniec czerwca 2011 r.)

W trakcie kontroli ustalono też, że Generalny Inspektor Informacji Finansowej nie dysponował wiedzą, czy wszystkie rodzaje instytucji obowiązanych były prawidłowo przygotowane do przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, i czy wywiązywały się z ustawowych obowiązków. Wynikało to z ograniczenia o 1/3 liczby kontroli planowanych w 2010 r., w porównaniu do 2009 r. (w pierwszym półroczu zaplanowano tylko 3 kontrole instytucji obowiązanych). Liczba skontrolowanych podmiotów, w badanym przez NIK okresie, w odniesieniu do niektórych rodzajów instytucji obowiązanych była wręcz symboliczna. Na przykład skontrolowano tylko 11 spośród ponad 1,9 tys. kancelarii notarialnych oraz 2 domy maklerskie z 50, choć ich działalność ma niemałe znaczenie dla bezpieczeństwa finansowego państwa.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli wyniki powyższej kontroli wskazują potrzebę wydania przez Ministra Finansów nowego rozporządzenia rejestrowego. Celowe wydaje się też zwiększenie skuteczności systemu koordynacji kontroli prowadzonych przez GIIF i inne instytucje kontrolujące w instytucjach obowiązanych np. przez uzgadnianie planów kontroli.

Źródło: www.nik.gov.pl (5.12.2011)

[Zobacz artykuł na stronie Najwyższej Izby Kontroli](#)

Pliki do pobrania

[\(pdf, 1.18 MB\)](#)